

ALBINA

Prenumeratiunile se fac la toti dd. corespunzatori nostri, si d'adrepul la Redactiunea Josefstadt, Langeasse Nr. 43, unde sunt a se adresá si corespondentiile, ce privesc Redactiunea, administratiunea sau speditura câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cel anonime nu se vor publicá.

Pentru a nu uita si alte comunicatiuni de literes privat — se raspunde cate 7 cr. de linie, repetirile se fac cu pretul scadut. Pretul timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa.

La trei ori in septimana: Mercuri-a, vineri si Domineo'a, cand o colá intréga, unul diumtate, adeca dupa momentul impregiurarilor.

Pretul de prenumeratiune:
 pentru Austria: 8 fl. a. v.
 pentru Romania si Stralinate: 16 fl. a. v.
 pentru Rusia: 8 fl. a. v.
 pentru Prusia: 4 fl. a. v.

Prenumeratiuni pentru patriarhul venitoriu aprilie — iunie se primescu cu conditiunile din fruntea foiei.

Administratiunea.

Viena 4/16 aprilie 1867.

Scimu din trecutu cá ministrulu de afaceri alu Ungariei a conchiamatu o referintia constatatória din ablegatii transilvaneni, pentru ca se-i dee deslusele necesarie cu referintia la noua reorganizatiune politica ce ar fi se se induca in Transilvania.

Conferinti'a si-au alesu unu comitar care tienú cateva siedintie; in un'a ele fu vorba despre impartirea jurisdicciunii politice a fundului regiu (caruia s'adiceu „Sassonia Transilvana,“) Hosszu Puscariu aretara nedreptatile ce se facea acolo romanilor. Fiindu vorba de unanimitate supremu, ungurii pretinsera ca nu se putea muta la Buda-Pesta, dar apoi incumbrara parerea lui Puscariu, ca adeca se amene asta cauza pana dupa otarirea supra modalitatilor uniunii intre Transilvania si Ungaria. Codicele austriacu si-audí desbateri pentru si contra. Despre comasatiune se pronuncia Hosszu ca anevom se va poté efeptu intre reorganizatiunea romana, intre cea magiara si cea ungarica, mai cu asistintia militara, éra intre unii defelu nu.

Resultatulu conferintiei lu vom vedé procedur'a ministeriului ungurescu cu Transilvania, carea pe di ce se va trebui se se arete totu mai ariat, mai vertosu pentru cá acum'a e unumitu si comisariulu regescu pentru unia in persón'a contelui Emer. Péchy.

Trecemu la politic'a esterna, anume cauz'a Luxemburgului. Vorbindu de referintia acést'a, ne sentimu indemnati a desbateri combinatiunile si faimele de fapte, pentru cá o poté presentá in o lumina clara.

Faimele si combinatiunile rare ori se fiuatu dimensiuni atata de mari, precum tocma cu ocaziunea acestei crize, candu e vorba numai de Luxemburg, si numai de 200,000 de locuitori. Aceste combinatiuni nu se multiamira a ingagiá numai puterile mari, ci menira role si Spaniei, Norvegiei Suediei si Danemarcei, apoi si Romaniei.

Cea d'antaiu se descurca rapede si se scurtu. Representanti'a spaniola de la Berlinu impoteri d'afariulu nemtiescu „Kreuzzeitung“ se demintiesca faimele ca Spania s'ar sentí interesata in crisa si amenintia. — Despre Nor. Sued. si Dania se afirma cá ele ascépta numai unu resbelu intre Prusia si Francia, pentru cá a recuprinde principatele Schleswig-Holstein, a repará loviturele ce nemtiescu d'afariulu d'afariulu scandinavice.

Despre Romania are „Presse“ de la Bucuresti o corespundintia de la fruntea rusesci, in care nemtiulu ni spune cá Rusia ascépta unu resbelu intre Francia si Prusia pentru cá ea se intre in reorganizatiunea orientului.

Spre acestu scopu fostulu Domnitoriu Cusa e a mana, petrece in Odessa, domnia acestuia Rusia o mai-voiesce de catu a Domnului Carolu.

Unu proverbiiu dice cá celui flamendu pana i-e 'n gandu. Deci se nu ne miramu cá „Pr.“ cea cu antipatia pentru Romania, viséza complicatiuni, cari inse — e forte invederatu — nu se vor poté intemplá, cáci atatu Francia catu si Prusia si Europa intréga e interesata in sustinerea starei actuale a Romaniei, deci alieze-se ea cu Francia ori Prusia, va trebui se respete teritoriulu romanu, si daca nu s'ar aliá ci ar urmá parerei nemtiului numitu, in asemene casu Luxemburgulu e o cauza pre mica pentru a impedeá o aliantia rapede intre Francia si Prusia si alte puteri, venindu la Dunare a repeti in magno ceea ce la Sevastopole fusese dóra numai in parvo.

De la combinatiuni pasindu la fapte aflamu numai cá Austria si Rusia studiéza cestiunea dar nu s'au pronunciatu inca in veri o parte. Asidere e de insemnatu cá cestiunea orientului se retrase unu picu de la ordinea dilei in fatia Luxemburgului.

Situatiunea noua si noi.

III.

(ab) E o nenorocire, am poté dice o fatalitate, cá barbatii romani, cari au ceva-si, multa-pucina incredere si sunt bine veduti la regimulu ungurescu si preste totu la corifeii magiarilor, dupa conduita si trecutul lor — aparú mai buni unguri de catu romani, pre candu despre cei ce erau bine veduti in Viena — preste totu luati nice nu s'a disu, dar nici se potéa dice, cá ar fi fostu mai buni nemti de catu romani.

Se ne splicamu mai apriatu. Nu vom numi nice o persóna, pentru cá obserbatiunile nostre nu se reducu nice la un'a in specialu, si pentru cá scopulu ni e a lamuri unu adevéru, éra nu a atinge vr'o persóna.

Mesur'a séu cumpen'a valórei si demnitati nationale — nu e si nu póte fi alt'a, decatu — *meritele nationale*, éra meritele cele mai de frunte, cele mai mari, mai batatórie la ochi — sunt cele impreunate cu mai multe si mai mari sacrificie, cu unu cuventu — *sacrificiele* — Ce sunt sacrificiele, — supunem cá onorati nostri cititori vor sci din propri'a speriintia, va scé adeca si va precepe totu insulu, cá — a dá de buna voia o parte din averea séu pung'a sa pentru scopuri publice nationale, a intrebuintia totu, séu o parte mare din tempulu, séu din viet'a si sanetatea sa — fora pretenziunea de recompensatiune, in folosul publicu nationale, a se luptá cu tota lumea dusmana si contraria, a se espune la totu felulu de pericle pentru onórea, védia, drepturile innasute si aspiratiunile legitime a le natiunei, — aceste fapte sunt *sacrificie* si — *merite nationale mari*; — diseramu din adinsu „*merite nationale mari*,” pentru cá se distingemu si se lasamu cele mici.

facu *detorinti'a nationale*, éramai de parte nemica.

facu *detorinti'a nationale*, éramai de parte nemica.

Candu unu romanu, amesuratu averei sale, prenumera la o gazeta séu carte romana nu numai ca se invetie din ea, ci ca se inainte literatur'a nationale; asemenea candu unu functiunariu romanu cu partecularii romani, cei ce i se infatisiéza in oficiu, tratéza in limb'a romana si i cuprinde cu tota dreptatea si umanitatea; mai de parte candu d. e. unu deputatu alesu si tramisu la dieta ca romanu, apera acolo la tota ocaziunea, cu tota virtutea intereselepoporuluiromanu, — astufelu de portare séu fapte *nu sunt merite*, celu pucinu nu *merite mari*, precum si-intipuescu unii si le considera alti, ci — *detorintie implinite*, cari precatu sunt si ele merite, potu se fie numai *merite mice*. Destulu cá si din punctulu de vedere alu detorintieloru si cel'a alu meriteloru nationale, asié credemu, cá domni nostri cei ce au norocirea d'a fi bine veduti si increduti magiarilor, au multe, multe de facutu si de implinutu, pentru cá in cumpen'a judecatei publice se se arete demni de conducatori si reprezentanti a-i nationalitati nostre, precum se ascépta acést'a din parte-le, si precum supunemu cá e si dorinti'asi nobileloru ambitiune; pentru cá noi asié scimu din propri'a-ne speriintia, cumca densii, éra anume cei mai de frunte dintre ei, se *mandrescu cunationalitate loru romana* ba unii au afirmatu si insistu afirmatiunei, cá ar fi — *cei mai buni romani* in patri'a romana, si — pentru cá de alta parte nu ni potemu intipui si nu vrem se credemu, cumca barbatii de inima si capu, cum pretindu a fi respectati domniele lor, se n'aba si se nu fie ei capaci de alta ambitiune mai nalta, de catu d'a fi *domni mari* si *unelte intereseloru strainé* —, contra sangelui seu! Va se dica: noi fatia cu ei, in impregiurarile politice de astadi, pe temeulu creditului de care se bucura ei la potintii magiari, asceptamu si pretindem totu ce am asceptatu si pretinsu de la 1849 incóce — fatia cu barbatii nostri cei ce erau bine primiti in Viena; anume asceptamu si pretindemu, ca —

fiindu cá domni acei-a mai toti, dicemu „*mai toti*,” adeca cu pré pucina sceptiune, multu mai bine si mai bucosu vorbescu si scriu unguresce, decatu romanesce;

fiindu cá ei pana acum'a — fora indoieála, multu mai multu au contribuitu din pung'a si sudórea lor pentru scopuri nationale si literarie magiare, de catu pentru cele romane; abié cate o data au abonatu cate o carte séu foia romana; la intreprinderile de cultura romana nationale nici candu n'au statu in frunte, ba arare ori s'au si insocitu; in luptele pentru emanciparea séu egalitatea nationale, fie fostu ele indreptate contr'a germanismului séu magiarismului — nu numai cá n'au statu a lature cu luptatorii nationale cei mari, cipré adese li-au statu acelor'a chiar contrari si inpedecatori: — *de acé incolé*, dupa ce invinsera, si-si scósera din parulu sistem'a politicu ca

reia diceau mai nainte cá ar avé a-si subordiná tóte altele interese si aspiratiuni, — *adopere-se a dovedé prin fapte ca unguruhi nici n'a omoritu, nici n'a subjugatu in peptulu loru pre romanulu — cá caracterulu loru romanu n'a capitulatu inaintea patriotismului falsu, ce sub masc'a virtutei gonesce scopuri partecularie*; — in unu cuventu, cá *au iubit si aperatu patri'a, constitutiunea, libertatea — nu pentru sine, nu numai pentru natiunea magiara, ci si pentru binele, desvoltarea, fericirea natiunei romane*; arete dovedésca acést'a prin fapte si — natiunea, poporul nostru nu se va uitá la trecutu, ci — i va portá pre bratie si li va cantá „*osan'a*.”

Mai de parte — precum s'au nisuitu nencetatu barbatii nostri ceia lalti a convinge pre Maiestate si pre regimulu den Viena despre loialitatea cea adevérata si solida a poporului nostru preste totu si a inteligintiei nostre in specialu, si pre temeulu acestei convicciuni a castigá si a ingagiá inim'a si sufletulu celoru mari pentru interesele nostre nationale: totu asié nisuiésca-se si domni nostri bineveduti in Buda-Pesta — a capacita si a convinge pre magiarii de la putere despre *solidaritatea de interesu si de sorte intre natiunea lor si natiunea nostra*; a-i capacita si a-i ascurá, cá romanii sentu si pricepu acést'a solidaritate si i dau spresiune deplina prin foile lor, si — au alungatu din inim'a lor, si se straduescu a alungá totu mereu si din senulu poporului — ur'a si nencrederea catra magiaru; dar cá din partea domniloru magiari inca pana acum'a totu indar am asceptatu si asceptamu dovede de asemene sentimentu si precepere. Cu unu cuventu: spuna-li si capaciteze-i pre magiari, cá noi am constatatu si recunoscutu de atate ori in publicu, cumca slabirea si perirea natiunei magiare trage dupa sine slabirea si perirea natiunei romane; deci recunosca odata si ei acést'a si — incete odata a ne tratá ca pe dusmari, a ne totu margini si impedeá desvoltarea si folosirea limbei si emanciparea nationalitati; — preste totu: alunge-si o data din capu credinti'a si tendinti'a d'a *magiarisá pre romanu*; ast'a-e credintia forte desiérta si o tendintia forte peatósa, si pana candu va fi magiarulu stepenitu d'asta credintia si tendintia, pana atunci fratietatea lui catra noi loialitatea lui catra Tronu, patriotismulu lui fatia cu tier'a intréga — sunt nisce *ilusuni*, ca se nu li dicemu minciuni séu mascarade!

Capaciteze deci, lumineze, castige barbatii nostri cei de incredere la magiari pre matadorii magiariloru intru interesulu fratietati si solidaritati cu noi si natiunea nostra, — *facea*, cá catu mai curendu, pana ce adeca nu va prinde radecine in inimele poporului nostru pesimismulu, nu se vor fi incubatu pré a fundu temerile si ingrigririle, se vedemu *fapte*, dovede invederate, si se recunoscemu in ele rezultatele ustanelor lor, si — fie ei convinsi, cá natiunea nostra, poporul nostru, nu se va uitá la trecutu, ci — i va portá pre bratie si li va cantá „*osan'a*.”

cutu, ci-i va portá pre bratie, in triumfu,
si li va cantá „osan'a!”

Resinari 10 aprile 1867 st. n.

Pré stimate Domnule redactoru!

Aibi bunetate a dá publicitatii dóue a-
drese de multumita, tramise din partea a 30
locuitori din Resinari catra Domnii deputati:
Dr. Iosifu Hodosiu si Elia Macelariu dreptu
recunoscintia publica pentru energic'a aপর
a dulcoi nóstre patrie, Transilvania, in auton-
mi'a ei. —

A. Adres'a tramisa D. Dr. Ios. Hodosiu.

Domnule jude primariu!

Transilvania, patri'a nóstra multu cercata,
se afla — contr'a vointiei locuitorilor ei —
impinsa de nou pe acelu teremu, nesiguru, ce
insufia neodina si ingrigire la toti fiii ei cei
buni. — Acea parte insemnata a natiunei ro-
mane, ce locuiesce acésta tíera, a devenitu a-si
vedé drepturile ei si a le tíerei sale de-nou
calcate si batjocuritedecatra cei ce de seculi in-
cérca stergerea nóstra din cartea vietiei. Inimi-
cii nostri seculari, cari se paru atatu de reu
ursiti in lume, in-catu spre nefericirea lor se
nu póta nici candu prosperá fora de supasarea
altora, uitandu de ceea-ce dechiarase Romanulu
prin gur'a poetului:

„Cá 'n patri'a sea dulce va sci a s'aperá.

„De ori-ce leu séu tigru ar vré a-lu subjugá.”
si-au pusu érași in lucrare cunoscutele „violene
uneltiri.” Acei luptaci ai natiunei, cari in im-
pregiurari asiá grave se sciú tíené neatinși de
curs'a acelor „uneltiri” — forméza unu
frumosu dreptu la stim'a si recunoscint'a natiu-
nala.

Desi prin nóuele mesuri absolutistice vo-
cea tíerei nóstre e inabusita, si nu toti fiii ei
buni ai natiunei au ocaziune a primí onorific'a
lupta legala pentru drepturile patriei si liber-
tatea natiunala: natiunea simte totusi mare
mangaiare, candu unii din pucini ei fii aflatori
astadi in diet'a din Pest'a, dovedira de nou:

„Cá simtiulu barbatiei, virtutea de Romani

„Si adistraluce 'n fatia la juni si veterani.”

Si Domni'a-Ta Dle jude primariu esti
unulu dintre cei d'antai d'aceia. Ca romanu
zelosu, ca nascutu transilvaneanu, ca patriotu
bunu si ca barbatu cu o politica sanetósa, cu-
noscendu adeveratele cáli, ce ducu la intemeia-
rea durabila a statului si la fericirea adevrata
a popóraloru ai folositu in diet'a din Pest'a d'a-
cum tóte ocaziunile spre descoperirea retaciri-
loru si combaterea mesurilor stengace, si peri-
culóse, ce suntu a se pune la noi in lucrare. —
Te ai silitu in totu modulu se convingi, cá E-
vangeli'a tempului nou e: libertatea, egali-
tatea, fratieta.

Cu deosebire in 8 martiu a. c. Domni'a
Ta ai aপরatu cu indatinata-ti elocuintia auto-
nomi'a si independintia marei nóstre patrie,
Transilvania — si prin acésta drepturile
natiunei nóstre, unu ce, pe care pana acum in-
daru amu acceptatu de la deputatii ardeleni ro-
mani de acolo, afara de Macelariu. Prin acésta
ai demustratu Domnule, cá a fi intr'o camera
legiuitória deputatulu cutarei tíeri, cutarei na-
tioni, insemnéza a te lapedá de sineti si a luá
orucea pentru drepturile acelei tíeri, acelei na-
tioni.

Te rogámu deci, se binevoiesci a primí
pentru acésta, multu onorate Domnule, fratié-
sc'a nóstra salutare, recunoscint'a si multu-
mit'a nóstra cea mai caldúrsa, cum si asigura-
rea despre cele mai cordiale ale nóstre simtie-
minte de stima si onóre. (Urméza trei dieci sub-
scrieri.)

B. Adres'a tramisa Dlui consil. Elia Macelariu.

Domnule consiliariu!

Natiunea romana de astadi pentru a-si
continú luptele secularie duse pana acum cu o
perseverantia de feru démna de originea sa
sublima, cu care se mandrescu ronmanii, pen-
tru a-si continú, dicemu, luptele secularie intru
aperarea celoru mai cardinali drepturi omenesci:
limb'a, natiunalitatea si libertatea — are nea-
peratu lipsa de barbatii devotati causei sante
natiunale si zelosi intru implinirea serióseloru
chiamari a spiritului tempului. — Si pre catu
tempurile suntu mai grele, si impregiurările,
in cari ne aflámu, ascundu in celu mai aprópe
viitoriu póte cele mai mari periele pentru
esistint'a natiunei nóstre, pre atatu ne imbu-
cura, cá vedemu ca nisce stele luminóse ivindu-
se din grozavele fortuni politice, cate unu bar-
batu cu inima de romanu si spiritu liberalu, ce

si-pune peptulu vigeliiloru inforatórie si insu-
flatórie de grige.

Astfelu de stea pe ceriulu natiunei, unu
astfelu de barbatu cu inima mare si spiritu
inaltu esti si Domni'a-Ta, care ai fostu primulu
ce ai avutu curagiulu a exerciá dreptulu ba-
satu pe legi positive, intarite de Monarchu, si
ai radica tu vocea in limb'a materna a aপর
drepturile cu multa ustene'ta si mari lupte casti-
gate de catra barbatii cei mai eminenti ai na-
tionei.

Cuvintele vorbite in centrulu natiunei
magiare, in limb'a dulce materna, a petrúnsu,
a sguduitu si excitatu ca o lovitura electrica nu
numai inimile compatriotiloru si comitentiloru
Domniei Tale si ale tuturor romaniloru din
tóte anghiurile locuite de gíntea romana, cau-
sandu-le saltari de bucuria; ci misteriósele va-
luri electrice a electrisatu si chiaru pre straini
suscitandu in unii sentieminte de stima si ad-
miratiune, éra in altii producendu amortiela.

Candu dara numai vorbele acelea ale
Domniei Tale, D'le consiliariu, a storsu admira-
tiune la straini, se póta óre sufletu de ro-
manu, pentru care lucrí si te sacrifici in ofici-
ri grele, a si-ascunde sentiemintele de inalta
stima si veneratiune si se nu le descopere ur-
mandu numai puterniculu impulsu internu,
Domni'a Ta cunoscendu-ti chiamarea, ai datu
espresione dorintieloru juste a le poporului, si
le-ai aretatu adeveratulu caracteru, fora care
nu se potu numí dorintie generale alenatiunei.
Ne mandrimu, cá vedemu astfelu de ilustru
barbatu la inaltimea chiamarei lor, aপর
legalitatea si dreptatea, propagandu adevurul
nelasandu nici unu pasu din terrenulu castigatu
la 1848 si 1863/4. Se ne incuragiámu dara si
se nu lasámu ougetarea matura, prevederea si
judecat'a seriósa, ce trebuie se resulte din unit'a
si armonic'a actiune a tuturoru mominteloru
intelectuale, si de ar fi, cum am disu, catu de
seriése tempurile, catu de amenintatórie si pe-
riculóse impregiurările si incuraturile politice:
totusi acél'a, care remane pe calea adevurul
dreptatei si iubirei de omenime se nu despere,
ci se se intarése in sperantia, cá va vení tem-
pulu — si nu e departe — candu risipindu-se
tóte ilusiunile, va esi triumfatoriu.

Se aretámu dara prin fapte, cá suntemu
demni de consideratiunea si stim'a popóraloru
Austriei si Europei, cá avemu cunoscintia de
sine, si intielegemu inalt'a misiune, ce ne sta in
prospectulu celu mai deaprópe, cá avem voia si
suntemu ga'ta a jertfi totu: avere si viétia, pen-
tru intemeierea venitorului mai fericitu alu
natiunei romane.

Aceste sentieminte si convingeri premi-
tiendu, rogámu si vom rogá pre Atotpotintele
ca se-ti tramita ajutoriu si putere intru necesari,
se-ti tíena scump'a viétia, se te intarése in
lupt'a inceputa, spre aপরarea tuturoru dreptu-
rilor si intereseloru natiunale.

Dee ceriulu, ca unu barbatu cum esti si
Domni'a Ta, pre care lu-ornéza unu liberalismu
precautu, si o temeritate insocita de o desteri-
tate sigura, se remana multi ani intre noi pen-
tru edificarea venitórei fericiri, si ca se-Ti poti
vedé in urma diu'a invingerei si triumfulu
causei celei drepte, pe care di a o apropiá, si
pe care cauza a o aপরá spiritulu celu liberalu
alu Domniei Tale, Domnule consiliariu, si-a
luatu de problema a vietiei. — Cu stima si on-
óre Ti suntem etc.

(Urméza 30 subscrieri.)

De langa Temisior'a, 12 aprile 1867

In nr. 10 alu stimatului nostru jurnalulu
natiunala „Albina” cetiramu o corespondintia
din Fabricu — (suburbulu Temisioarei) — 15
ianuariu 1867, in care „mai multi fabricani”
venindu a ni reportá solenitatea serbarei san-
tului serbescu Sava, din partea serbiloru, — de
aci trecu in discuterea trebiloru ierarhice, —
atingu sórtea comuneloru mestecate, — apoi ci-
tandu casuri speciali calefica pe ver o doi—trei
chiaru din er'a metropoliei restabilite — noviti
in preut'a scl. —

Am voitu numai asupra unoru pasagie
se facemu reflesiuni, — de óra-ce la unele in-
trebări a domniloru corespondinti li se respunse
lamuritu din o parte competente — Caransebe-
siu 2 fauru 1867; — dar manier'a domniloru
fabricani, — cu voia fora voia ni-a schimbatu
propusulu, si ne angagiara a pasi la medilocu
si cu nisce observatiuni generali contra „mon-
strariloru necombinate; — pentru cá domni
corespondinti nu se marginescu numai la ena-
rarea intemplaminteloru locali, — ci, cum ei

insine marturisescu, ni se abatu de la tema, si
numai ca se-si mai usioreze de pe inima, dau
ou bat'a 'n balta, ca tocmái pe fratii lor se-i
sterpésca, — descarcandu-se cu dreptu fara
dreptu asupra capiloru besericesci, condem-
nandu-le tóta sistema procedurii lor!!! —

Daca a mai fostu veri o cestiune ponde-
rósa, care se se fie tractatu atatu de multilat-
ralu si cu ata'a adoperatiune prin foile nóstre
romane, apoi cu tóta securitatea potemu dice,
cumca de la primulu diariu romanu pana in
dilele nóstre, cestiunea ierarhiei — acésta in-
trebare de viétia mai presusu de tóte a ocupatu
jurnalistic'a nóstra natiunala. Pana candu e-
ramu sub ierarchi'a serbésc'a, in lini'a prima
mai la tóte ocaziunile binevenitu dedeamu
espresione dorintiei de a ne vedé odata scapati
de suprematisarea ierarhiei serbesci, si a ne
recastigá érași drepturile nóstre stravechie beser-
icesci natiunale; — éra de candu pré bunulu
nostru monarcu Franciscu Iosifu I. se indurá
prégratiósu a ni impliní dorulu nostru celu de
seculi, — restituf metropol'i'a nóstra orientala
romana, si a incuviintiá despartirea ierarhiei
nóstre de catra cea serbésc'a, — veduramu prin
tóte organele nóstre natiunale sunete si resu-
nete, cum am poté acum'a se ne organizámu ier-
archi'a nóstra independinta; — argumentele
seriése, combinate si fora patima ni indegetara
cáile, — ni lamurira modalitatiile si medilócele,
prin care s'ar poté efectuf regularea perfecta si
fericitória a trebiloru besericesci, — avuramu
ocaziune a cetí abusuri intemplete — chiaru in
er'a restatoritei ierarhii natiunale — intr'o
diecesa romana decurendu renviata, — dar nu
potemu denegá cumca veduramu adeseori si
remonstratiuni necombinate, netemeinice, care
nu avura alta tendintia, de catu a atacá procedu-
duri, pe calea publicitatii, — fie acésta cu
dreptu ori nedreptu!!! —

Corespondintia atinsa in lineamintele
salo principali o subscriemu si noi, dara se ni
ierthe domni fabricani, daca in interesulu adev-
erului trebuie se li spunemu, cumca argumín-
tele insirate nu sunt la locu, — acelea trecu in
categori'a din urma. —

Se le vedemu in ordinea lor.

Parteciparea dlui preutu Adamovits —
din Maieru — la servitulu ddiescu in beserica
S. Georgiu din Fabricu, — cu preutii serbesci
in rondu, — la o serbatóre natiunala serbésc'a,
— de buna séma meritá tóta reprobarea, dar
fiindu serbu, nu ne mirámu de o astfelu de
portare a lui. —

Dealtmintrelea cu dorere trebuie sa recu-
nóscemu si noi cumca sórtea comuneloru meste-
cate chiaru si dupa restatorirea metropoliei nó-
stre n'a pasitu intr'unu stadiu mai favoritoriu.
— Dorit'a mu cu totii, ca delocu cu renfiintierea
metropoliei nóstre se ni se fie organizatu ier-
archi'a si cu ea tóte trebile besericesci, — si se
se fie vindecatu relele de seculi in privint'a
acésta. Dar pe catu de ferbinte ni erá si ni
este acésta dorintia principala, pe ata'a o cum-
penire mai matura a acestei cestiuni ne con-
vinge fara 'ndoiéla, cumca o regulare radicala
a ierarhiei nóstre neci in cele mai normale
jurstari nu se poteadeodata si asiá pripitu efep-
tu; — acum'a, en spuneti-ne, domniloru fa-
bricani, pe cine se inculpámu, daca prevedin-
ti'a divina asiá voi, ca restituierea ierarhiei nó-
stre se se intemplete tocmái in mediloculu atatoru
incurcature politice?! —

Am poté dice, cá la atate asupriri din
partea serbiloru in comunele mestecate ar fi o
detorintia santa a prelatiloru nostri besericesci,
cu tóta auctoritatea demnitatii lor a se intre-
pune si a le scuti; — dar óre cum stau de alta
parte impregiurările faptime? Soimu, cumca ace-
ste comune — desi, spre durerea nóstra — re-
masera deocamdata totu sub ierarchi'a serbésc'a,
éra pentru constatarea numerulu poporului se
emisera comisiuni mestecate, lucrarile acestor'a
curgu si acum'a, desi nu cu repediunea dorita
de noi, — apoi pana la otarirea decisiva in ob-
jetulu acest'a, — comunele mestecate stau fire-
sce totu sub jurisdicțiunea primitiva serbésc'a,
— potemu dara pretinde neconditiunatu, ca capii
nostri besericesci fatia cu aeste date basate pe
adeveru se pasiéseca la medilocu cu veto manda-
tivu? óre lor se atribuimu vin'a, daca tocmái
acum'a tractarea si descurecarea celoru mai im-
portante cestiuni de statu in lini'a prima si mai
pre susu de tóte ocupa activitatea regimului, si
prin acésta firesce si intreprinderile cari
tientescu regularea ierarhiei nóstre trebuie se
sufere amenare?! —

Dar ací nu potemu lasá neobservatu,
cumca comunele mestecate serbesci din dieces'a
romana a Aradului inca au remasu totu sub

jurisdicțiunea diecesei primitive romane,
ori ce coniecturi séu certe in aceste comu-
de care inse spre mangaiarea nóstra nu
a inregistrá — pana la regularea definita
acestei cestiuni — de buna séma prelatii
ricesci serbesci nu au dreptu de a pasi la
locu in modu dispunetoriu. —

Acum'a ve intrebámu, domniloru
cari, de unde stórserati datele aternatórie
comun'a San Mihaiulu romanu? Noi asiá
cá in San Mihaiulu romanu se afla unu
botranu, romanu, unulu in etate de mied
serbu, venitu din Pecica, — si doi mai
din cari unulu este capelanulu celui be-
Capelanulu a absolvatu 4 scóle elementari
mane, scólele inferioari reali, studiele pe-
gice si teologice; — ca preutu si-impli-
detorintiele sale puntualu si cu adictiun
rea numai o potemu dorí, esceléddia cu pa-
moralá buna. Éra cel'a laltu preutu tíen
scóle elementari germane veri un'a si ju-
te latina sciintie teologice si mai ceva:
scimu cá are 2 scoli latine complete si
2 1/2 ani s'amaicalificatu la unu institutu in
unde a facutu progresu frumosu. Corect)
neti-ne acum'a pre carele dintre acesti
neri ni-lu calificati de preutiulu d'abiá p
generatiunea de la inceputulu secululu tre-
care este osend'a pecaturei si suripa védi'a
timei?! —

Noi am voitu se scimu cumca dvósti
ceti de ómeni carturari, — acceptamu altu
presupuneamu, cá incercandu-ve a scari
crucisii si curmedisii o cestiune atatu de
portanta, ni veti fi aflatu ver o direptiun
nunata, pre carea se procedemu in coreg
gresieleloru, — séu la regularea trebiloru
stre ierarhice, — si voiamu de locu se ve
ciulimu; — dar ce minune de adoptarati
gica atatu de pocita? Diceti cá serbii
datu preuti mogiei, prin cari ni s'a impedi
si amortitu desvoltarea spirituala. — Este
mai tóte institutiunile ierarhiei serbesci
cu noi nu aveau altu scopu, — de catu
ne tíena in orbia, pentru a ne poté predica
dar daca de la serbi nu capetaramu in-
harnici, óre potemu dice cumca acestia in-
au innapoiatu desvoltarea nóstra spirita
Oré merita ei ca sei ornámu cu epitete de
gic'a? Séu nu de la acésta preutime si-a
ritu romanulu mai cu séma primele
le culturei sale — din cóce de Carpati?
tati juru in prejurulu vostru si ni spuneti
unde mai cu séma au resaritu cei d'antai
feri pe orisonulu propasirei natiunale, de
partea cea mare a intelegintiei nóstre din
cutu si de adí, — daca nu de la acesti pre-
ore studintii de pre la institutele publice
invetiamentu nu sunt in partemare fiii ace-
preuti? Óre nu mai vertosu acesti ser-
preuti cadiura de atate ori jertva viscéle
din seculii trecuti, — pana si in dieceniele
cute, a caror'a scene triste le veduramu
cu ochii? — Si apoi cum i-a spriginitu
spriginesce la aceste sacrificie si oferiri ne-
rabile starea lor materiala? —

Dar se aruncámu o privire in trecut
cu man'a pe cugetu se ne intrebámu, óre
sta'u sórtea romanului in tóta privint'a asti-
ca pretotindenea se-si fie potutu dobandí pre-
apti? — Noi, cu durere dieomu, cá nu
Apoi chiaru desi aveai aici colea cate
preutu deplinu harnicu, ve intrebú domni
potea elu figurá ca preutu adevratu romanu
si potea elu se dee impulsu liberu desvoluti
natiunale intre poporu? — Dar daca in ac-
timpu pré vitrigu pentru noi ni se dedura mai
séma preuti neharnici, óre din capulu locu
ei ni-au fostu pedec'a desvolutei nóstre spi-
tuale? Ei póta vin'a la tóte relele nóstre
trecutu? Séu cum, domniloru fabricani,
preuti cautati caus'a principala, cá romanulu
cultura, in castigulu materialu etc. n'a pro-
situsu paralelu cu germanulu séu alte popóre?
n'are scoli bine organizate ori alte institute?
Nu se vede, cá cunósceti trecutul romanu
lui! — — —

Noi scimu, cá preutii trebuie se fie lumii
lumii, si a némuriloru, si nu le pledómu a
ste, — pentru ca dóra am voi se demustrá
cumca avemu pretotindenea preuti destulu
harnici, si nu am simtí cu totii defectulu
privint'a acésta, — dara voiramu a ilustrá
rea adevrata a impregiuriloru faptime, w
ramu a aretá cumca argumentele domniloru
bricani in felulu acest'a sunt netemeice, si
reducu numai la nisce espeptorari si barba
dupa placu si simtiu.

Nu credemu, cá s'ar aflá romanu binesu
titoriu, care n'ar dorí se védiá in fruntea p

porului pretotindenea pastori suflatesci apti, — pentru că acésta este o condițiune esentială a prosperității noastre naționale, — dar mai înainte de ce am pretinde acésta necondiționat, e de lipsa ca se se îmbunătățească subsidiivitatea atatu de misera a preutilor conformu demnității lor, — e de lipsa se se organize radicalminte ierarhia noastră, — apoi la toate acestea lipsa urgentă a unui „sinodu generalu“ o simțim cu totii, — dacă inse acésta dorința universală a noastră acum, candu cele mai vitali cestiuni de stat sunt pe calea deslegării lor, — nu ni se pôte realiza delocu, se nu cautăm cauză la noi insine, se fimu mai toleranți, mai modesti și crutiare reciproca, — dar cu atăta mai vertosu cu crutiare catra prelatii nostri besericesei, cari conduc cu o blandetă atăta de intielăptă cauză despartirii ierarhice, cari si-cunosc pusetiunea și misiunea lor, si nu cu putine greutatea au inca se o implinése acésta pana la totală ordenare a trebilor noastre ierarhice!!! — — —

Mai multi tierani.

Protocolulu

Asociațiunei romane de Aradu.

Siedint'ă IV

(ordinaria.)

ținuta în Aradu în 10 martiu nou, 1867.

Presiedinte: Domnulu Directoru Secundariu Mironu Romanu.

Membri oficiali: DD. Emanuilu Misiciu perceptoru, Mihailu Besanu fiscalu, Teodoru Serbu economu, Paulu Draga bibliotecariu și Ioane Goldisiu notariu.

Membri asistentu: Dlu Dr. Atanasiu Siandoru.

24. Protocolulu siedintei II. ordinare, ținute în 10 februaru a.c. precum a siedintei III. extraordinare din februaru s'au autentificat; — ce

Se ia spre scire.

25. Dlu presiedinte directoriu secundariu, cu privire la determinatiunea de sub Nr. 15 a. a. reportéza cumca în privint'ă tinerii parastasului anualu pentru reposatul de buna aducere aminte Iova Cresticiu, dupa o consultare cu Dlu protopopu concernentu alu Siriei au aflat că în anul acésta mai potrivit terminu ar fi pentru ținerea parastasului diu'ă 1 o lună lui aprilu vechiu, deodata face Dlu presiedinte cunoscutu cumca preotimca greco-resaritenă din Siria sau dechiaratu a implini gratis la parastasu toate ritualele preotiesci.

Determinatu:

Parastasulu pentru reposatul Iovu Cresticiu în anul acésta se decide a se ține la 1 aprilu vechiu în biserică greco-orientală din Siria și cu acea ocaziune incatu va fi cu potintia de odata se se puna și crucea monumentală, pentru a carei procurare s'au facutu cele necesarii în siedint'ă a II. sub Nr. 18; — care terminu de solenitate prin o publicare în foile naționale numai decatu se va aduce la cunoscutia publică spre acomodarea tuturor acelor'a, cari la acea ocaziune ar dorî în persôna a da tributulu de pietate memoriei bine meritatulu naționalistu romanu. Deodata denușese directiunea din sinulu seu trei membri, în persônele Dloru Mironu Romanulu Emanuilu Misiciu și Lazaru Ionescu, cari ca reprezentantii directiunei sunt poftiti a participă la solenitatea parastasului. Apoi pe lumini, coliva și altele ce se vor cere cu ocaziunea parastasului, se asémna la perceptoratu o erogatiune pana la 10 fl. v. a. avendu Dlu economu Teodoru Serbu în privint'ă celor de facutu a se pune de tempuriu în contielegere cu Dlu protopopu alu Siriei, cariua totdeodata, precum și celoralalti parochi de acolo pentru generôs'a dechiarare de a fungă gratis la acea solenitate, din partea acestei directiuni li se exprima multiamita cordială. În urma cu ținere la deplin'ă efeptuire a decisului adunarii generale din 28 decembre nou 1866 nrulu 26. Dlu membru Stefanu Adamu advocatu în Temisiôr'a e de a se

receră pentru bunavointia de a caută, dora va poté deveni în urma unui portretu de fotografia a fericitulu Iovu Cresticiu, care dupa sciri private cam pe la anii 1860—1863 sar fi fotografatu în Temisiôr'a; presupunenduse, că celu picinu matricea fotografiei se va afla în respectiva atelie.

26. Dlu perceptoru Emanuilu Misiciu reportandu despre starea casei, arata ca: 1. în cas'ă de pastrare se afla depusi prin Dlu Dr. Atanasiu Sandoru 223 fl. 49 cr.

2. Totu de la acelasi bani gata 335 fl. 90 cr.

3. Prin Ioane Goldisiu astrinsu 820 fl. 20 cr.

4. În ianuariu și februaru au incursu 104 fl. sum'ă 1483 fl. 13 a/ cr.

S'au erogatu în ianuariu și februaru de totu 404 fl. 1 cr. care subtragendu-se din sum'ă de mai sus remanu 1079 fl. 13. cr. v. a. din cari se afla depusi în cas'ă de pastrare prin dlu dr. Atanasiu Sandoru 223 fl. 4° cr. éra prin dlu perceptoru de acuma 700 fl. sum'ă 923 fl. 4° cr. care subtragendu-se din 1079 fl. 13° cr. remanu la man'ă perceptoratu 156 fl. 9 cr. v. a.

Determinau:

Se ia spre sciintia.

Dlu perceptoru referéza cumca mai multi studinti stipendiatu din cauză că locuint'ă lor de acuma e necunoscută, nu s'au potutu escontenta, și anume Dimitrie Grecu cl. VIII. din Segedinu cu 15 fl. v. a. Petru Barbosu cl. VII. din Nagy-Körös cu 10 fl. Paulu Erdelyi cl. VI. din Oradeamare cu 10 fl. Vladmiru Stapariu cl. VII. din Kecskemét cu 10 fl. Gru'ă Liub'ă cl. VII. din Temisiôr'a cu 10 fl. și Josifu Ciuciu cl. IV. tot din Temisiôr'a cu 5 fl. v. a.

Determinatu:

Se ia spre sciintia, incredintiandu-se Dlu perceptoru, ca pre numitii studinti de locu, ce se vor ivi se i escontenteze.

28. Din Mihailu Besanu fiscalulu asociatiunei reportéza despre lucrarile sale de la 10 februaru pana la 10 martiu a. c. cerendu asemnarea speselor timbrale în procesulu, ce va se-lu urdiése pentru asigurarea unor pretensiuni pe partea asociatiunei.

Determinatu:

Reportulu se ia spre sciintia și în casulu improcesarii detorasiloru amintiti în reportu, spesele ce se vor recere pentru timbru și la prenotare, se resolvéza la perceptoratu.

29. În legatura cu nrulu de mai susu, Dlu perceptoru referéza cumca Dlu Ioanu Bozganu nu depune regulatu interesele ambulatoré dupa capitalu cu care e detoriu asociatiunei.

Determinatu:

Cu incasarea intereselor se inpoșternicesce fiscalulu asociatiunei Dlu Mihailu Besanu.

30. Dlu Teodoru Serbu economulu asociatiunei face reportulu seu oficiosu alaturandu însemnarea erogatiunelor de la 24 decembre, 1866 pana la 10 martiu a. c.

Determinatu.

Se ia spre sciintia.

31. Bibliotecariulu, Dlu Paulu Draga referéza, cumca biblioteca se afla în starea în care a primit'ă dupa inventariulu de la antecesorulu seu, Dlu Ione Berceanu.

Determinatu:

Se ia spre sciintia.

32. Ioane Goldisiu notariulu referéza, cumca toate speditiunile notariale în întielesulu determinatiuniloru siedintelor II. și III. s'au intemplat, și spesele speditiuniloru de la începutulu anulu pana acuma facu 1 fl. 67 cr. a. c.

Determinatu:

- Se ia spre sciintia.

33. Dlu presiedinte directoru secundariu face cunoscutu directiunei, cumca ivindu-se Leopoldu Verner arendatorulu carei asociatiunei mostenite de la Iovu Cresticiu în Siria sa dechiaratu, cumca ar dorî a mai ține cas'ă și de la 1 iuniu, pe unu anu, și e gat'ă, dacă directiunea despre acésta l'ar asigură a mai îmbunătăți arend'ă anuală cu 40 fl. d. a. éra din contra ascépta se i se abdica.

Determinatu:

Plenipotentiatulu directiunei în cauză a lasamentulu Cresticianu, Dlu membru Lazaru Ionescu se lasa a face la dechiararea arendatorulu Verner, cele ce le afla de bune pentru asociatiune.

34. În urmarea concursulu scrisu în întielesulu determinatiunei din 20 ianuariu nrul 6 pentru deplinirea definitivă a postulu notariulu la acésta directiune-pana la terminulu defiptu s'au aratatu în scrisu trei recurenti pentru postulu acésta, anume: Mihailu Besanu, Iulianu Grozescu și Ioane Goldisiu; dintre cari inse celu diantaiu considerarea recursulu o au condiționatu de la acea împrejurare, dacă alti competitori nu se vor arată, asiă dar mai fiindu și alti concurenti, acuma-si revoca recursulu si cu vorba; — prin urmare remandu a se face alegerea dintra ceia lalti doi recurenti, Ioane Goldisiu, interimalulu notariu de pana acuma ca interesatu, pe tempulu desbaterei acéstu obiectu, a parasitu siedint'ă, și s'au inlocuitu prin comembrulu directiunulu Paulu Draga; dupa care pasindu directiunea la alegerea notariulu prin votisare secretă, în urm'ă aceleia Dlu presiedinte a constatatu rezultatulu votisarii, dupa care notariulu interimalu de pana acuma, Ioane Goldisiu cu majoritatea voturilor vine a fi alesu de notariu alu directiunei.

Determinatu:

Alegerea acésta a notariulu interimalu Ioane Goldisiu de notariu definitivu alu directiunei se însemna la protocolu și salariulu aceluiași semestralu de 300 fl. v. a. preliminaru de adunarea generală din urma se asémna la perceptoratu în rate lunarii câte de 50 fl. v. a. încependu de la 1 martiu nou a. c.

35. Dômnă Rozali'ă Popescu, soci'ă Dlu protopopu alu Siriei, spriginită mai alesu de Dlu parocu de acolo Nicolau Beldea, au arangiatu pe 10 februaru nou a. c. unu balu naționalu în Galsia, în localitatea din vinea Dlu Alesandru Gavra, carele a binevoitu spre scopulu acesta a dà localitatea sa gratis. Resultatulu acestei întreprinderi a fostu: că dupa deștrăgerea speselor balulu a ramasu unu venitu curatu de 70 fl. 30 cr. v. a. care suma dinpreuna cu list'ă contributoriloru, suslaudat'ă dômnă o transpune directiunei.

Determinatu:

Zelôsei Dômnă protopopese directiunea votéza multiamita cordială pentru nobil'ă acésta întreprindere, cum și tuturor aceloră, cari în ori ce chipu au concursu la producerea unui resultatulu atatu de pretiuitu pentru asociatiune, éra sum'ă de 70 fl. 30 cr. se transpune la perceptoratu.

36. Dlu Paulu Goronu notariu în Radna tramite 5 dechiaratiuni ou oferte anuale câte de 2 fl. v. a. din partea Dlu parocu de acolo Teodoru Triponu, Dlu adjunctu notariulu Acosiu Mihailoviciu, judelulu comunulu Nicolae Triponu, judelulu promontorialu Franciscu Haziicu, și a perceptoriulu Georgiu Niculic, cari voescu a fi membri asociatiunei pe 3 ani urmatori tramitiendu deodata 10 fl. ca competintia pe anululu curinte.

Determinatu:

Suma de 10 fl. v. a. se transpune la perceptoratu éra dechiaratiunile se predau notariulu spre ținere în evidentia.

37. Dlu presiedinte directoru secundariu propune: ca cu provocare la decisulu adunarii generale din 11/23 et 12/24 maiu 1865 Nr. 32, §. 7 se se faca atenti toti aceia, cari numai pana la capetulu anulu trecutulu inclusive au fostu membri asociatiunei notionale de aici, și pe vinitoriu inca nu si-au renoitu ofertele: cumca în decurgerea anulu acéstuia; adeca pana la 1 Septemvre a. c. prin simple dechiarari, care aici si pe la colectanti se afla tiparite potu intră de nou în asociatiune fara nici o alegere; éra dupa esirca anulu acéstuia adeca de la 1 septemvre înainte numai prin alegere formală voc poté fi primiti de membri ai asociatiunei noastre.

Determinatu:

Propunerea primindu-se, amesuratu aceleia se face numai decatu o publicare în foile noastre naționale.

Autenticatu în siedint'ă directională din 14 aprilu nou 1867.

Mironu Rimanulu Ioane Goldisiu
directoriu secundariu. notariu.

Literariu

Bibliotecele și Museele comunale.

Este timpu de candu o parte însemnată dintre romanii iubitori de înaintarea patriei, au simțitu că pe catu timpu întuneculu va domni spiritele, nu este cu potintia nici unu progresu pentru țiera. Acéstu simțimentu patrioticu inauguratu ca se dicem asiă, în timpii moderni, de ilustrulu și memoritorulu Lazaru, a mersu desvoltandu-se pana în dilele noastre. Astadi potem dice că toti aceia cari soiu, și carora li place a cugetă la interesele generale ale Statulu romanu, recunosc că singurul mediculu, și celu mai puternicu dintre toate, pentru ca Romania se pôte coresponde misiunei sale de natiune, este ca toti copii sei, de la micu pana la mare, avuti și neavuti se invetie carte și érași se invetie. De aci atăta staruintia din partea binevoitoriloru țierei că școléle se se înmulțése, ca în celu mai scurtu timpu putinciosu se nu mai fie catunu în Romania care se nu aiba școl'ă sa.

Cu toate aceste dorinti inse s'au facutu ôre lotu pentru ca cu o ôra mai înainte se potemu vedé realizate aceste aspiratiuni atatu de ratiunale? Lucratu-am noi dupa unu planu, dupa o sistema care se dee catu mai neintardiatu Romaniei acelu invetiamentu primaru și profesionalu a caruia lipsa o face se se invertése într' unu cercu viciosu de atatia ani? S'au facutu ôre toate sacrificiile cerute de unu asiă mare interesu naționalu? Avem dorerea, și dorere mare, de a respunde la aceste întrebări, că nu scim din ce cauze pana astadi nu amu acordatu nici totă atentiunea, n'amu facutu nici toate sacrificiile potincioșe pentru respandirea invetiamentulu în țiera. Toti recunôsemu că în acésta privintia suntemu mai inapoi de cea mai mare parte din staturile Europei; toti ne plangemu că pe fiecare di interesele cele mari ale țierei suferu mai multu din cauză ignoranței care domnesce în populatiunea noastră; toti repetăm pe toate tonurile că meserisii straini începu a se înmulți peste mesura în țieră noastră; că romanii suntu înlaturati de catra straini mai de la toate industriile, toti li dicemu și li recunôsemu aceste neajunsuri, și cu toate acestea ce facemu noi pentru ca se le înlaturăm? Organizatu-am invetiamentulu primaru? Infintiatu-am școli profesionale de agricultură și meserii? Facut'am pe ômeni se simta necesitatea invetiamentulu? Nu, iubite lectoru; n'amu facutu mai nici-un'ă dintre aceste; ba inca s'au gasitu pinte noi cari au propusu desfintiare de școli comunale sub cuventu că nu suntu bune, și de școli profesionale cari abiă se infintiasera, s'au gasitu din nenorocirea acésti prè multu cercate țieri, ômeni cari fara nici-o știéla, fara nici-o mustrare de consciintia, au îndrasnitu a sterge cu sange rece din cadrulu școléloru romane, școli a caroru importantia nu o întielegu numai aceia care nu voru se întielega.

În acésta stare de lucruri atatu de vatematôre intereselor celor mai vitale ale țierei, fie-care omu de simțiu se pune pe gânduri și se întreba pana candu atăta nedibacia, atăta indiferint'ă pentru institutiuni menite a radica țieră din înjosirea în care o tine ignorant'ă copiloru sei? Pana candu într'unu vécu candu din toate partile lumii se vedu facendu-se cele mai mari sacrificii pentru desvoltarea invetiamentulu, numai noi se pirotimu, se stăm indiferinti? Pana atunci, dragulu meu lectoru, pana candu o séma de ômeni care si iubescu țieră, pentru țiera se vor hotari a se pune seriosu pe lucru, și se vor hotari a face totu, a sacrifică totu pentru ca cu o ôra mai curendu totu Romanulu se scie carte. Gratie ceriului miscarea a începutu și se sperăm că va merge sporindu proporționalu cu nevoile care a provocatu-o.

Pe candu ne gândim inse a respindî invetiatur'ă, trebuie se ne aducemu aminte că luminarea spiritulu desvoltéza trebuintă care trebuescu satisfacute. În adeveru omulu invetia ca se pôte învată catu traiesce, ér nu numai pentru a poté scrié în nisece registre. Cine invetia dorește a citi pentru că numai prin citire sporescu cunoscutiiele omulu și prin urmare se justifica necesitatea invetiamentulu. A invetiă la școlă și dupa ce ai abandonatu bancele se pui cartea la ceochina, cum dice proverbulu, n'ai castigatu asiă multu. Ce folosu că am fostu elevi buni, că ne-am distinsu prin aplecarile

nóstre, si in urma orbitii de interesele cele mai comune numai punem ochii pe carte cu anii. Astfelu daru, fiindu că invetiatur'a descépta gustulu citirei, pentru a nu face se dispara acestu gustu, o natiune trebuie se faca sacrificie pentru a alimentá acésta trebuintia. De aci s'a nascutu nevoia imultirei cartiloru; de aci in timpii nostri mai cu séma s'a simtitu trebuintia ca statulu si comunele sale se posiéda bibliotecii catu se póte de avute. Numerulu biblioteciloru dintr'o tíera si alu cartiloru cari esu pe fie-care anu, suntu semnele dupa cari se póte cunósce daca invetiatur'a, gustulu de a se instrui suntu latite in acea tíera. Este cunoscutu că aceletieri suntu mai culte in cari se tiparescu carti mai multe. Si in acésta privintia suntemu inapoiati, căci trebuie se marturisimu, că de la unu timpu incóci noi cetimu putinu, si putinu de totu. Catu pentru tiparitu spuna oricine daca in locu se mergemu inainte, noi am mersu inapoi. A fostu unu timpu candu in fie-care anu esiaud din tipografiile romane carti serióse; inse mai pe urma au fostu inlocuite cu acele rele traduceri de romantie franceze care au contribuitu mai multu de catu ne potemu inchipuá la corruperea moravuriloru nóstre. Cine nu si-duce aminte de acele pretinse bibliotecii literari care au umplutu tíera de operile cele mai otravitóre pentru moral'a privata. Acei care le-au tradusu pe tocméla cu cóla si acei care le-au edatu, au pretinsu si pretindu că au adusu unu mare serviciu literaturii natiunale. Dupa noi amu fi doritu ca mai bine se remanemu cu clasicele traductiuni si originalile opere ale catoru-va scriitori mari romani, de catu se vedemu in manele romaniloru acele opere depravatóre de gustu si de moravuri. Si s'au vendutu acele carti rele, si aceia cari le-au edatu au palaturi astadi. Dar publiculu care le-au cititu? Cunóschemu cu totii ce folóse a trasu din acésta cetire. Publiculu pana la óre-care punctu nu este culpabilu; elu cumperandu asemenea carti a datu dovéda că are gustulu lecturii, inse citeste aceea ce i se da; culp'a este a acelu cari nu cugeta candu faou asemenea lucruri si care pentru atati lei cóla de traducere otravescu o generatiune. Vin'a este si a acestoru barbati de meritu cari au fostu si suntu inca in capulu literaturii natiunale, care trebuiau se-si indeplinésca pana la fine marea loru misiune: de a instrui poporulu romanu. Acesti barbati, cei mai multi descuragiati si desgustati de amaratiunile vietiei, au abandonatu posturile loru, acelu pretinsu literatoru, cari dupa noi nu suntu de catu cavaleri de industria ai literaturii romane. Acestia pentru nenorocirea nóstra si-au indeplinitu si-si indeplinescu inoia cu staurintia misiunea loru destruitóre; si daca nu li se va pune o stavila mai in graba, vomu ajunge a vedé numele lui Paulu de Kok si in colibele tieraniloru. Apoi atunci se mai vedi obiceiuri; atunci se mai vedi familia si patria!

Adeverate si necontestabile suntu tóte acestea, inse ce este de facutu? cu ce avemu se preintimpinamu acestu reu teribilu care amenintia din ce in ce mai multu societatea romana? Prin ce midilóce vomu poté, pe de o parte se latimu gustulu lecturii, éra pe de alt'a se stirpimu acea literatura imonda? Aci esto cestiunea, si credemu noi că este in destulu de importanta pentru ca se atraga de aprópe atentiunea tuturor romaniloru care dorescu o tíera morala si tare.

Medilócele dupa noi suntu 1. imultirea scótelor, 2. Infintiare de bibliotecii si musee, celu mai putinu in tóte capitalele de judetie de o camdata; 3. Incuragiarea editarii cartiloru folositoare.

N'avemu se ne ocupamu aici de acelu d'antiau midilocu, ci numai de alu doilea si alu treilea.

(Va urmá.)

Economia.

Tergulu de Viena.

Preturile negótiilor sunt:

	centenariulu (marge, mage)
Bumbaculu Egiptianu	110 fl. 125 fl.
" Nordamerican middl.	95—100
" Grecescu	85 " 90 "
" Levantinu 1.	80 " 85 "
" Persianu	70 " 75 "
" Ostind. Dhol. fair	85 " 90 "
" " Surate fair	60 63 "
Canep'a de Apatin	18.— fl. 22 1/2
" " Itali'a, curatite faine	66 fl. 84 fl.
" " mittf.	52 " 66 "

" " Poloni'a naturala	17 " 18 1/4 "
" " " curatita	22 " 29 "
Inulu natural de Polonia	19 1/2 " 23 "
" " Moravia natural	26 " 37 "
Mierea de Ungari'a naturala	17 1/2 " 18 1/2 "
" " Banatu albu	23 1/2 " 24 "
" " Ungari'a galbena	17 " 18 "
Sementi'a de trifoiu din Stiria	
cea rosia curatita	34 1/2 " 35 1/2 "
" lucerna italiana	31 " 31 1/2 "
" " francésca	44 " 46 "
" " ungarésca	29 1/2 " 29 1/2 "
" curatita	30 " 31 "
Talp'a lucrata (Pfundleder prim.)	88 " 91 "
" " (" Corametti)	81 " 83 "
Pelea de bou, uda cu córnec,	
cea din Poloni'a	21 " 22 "
" din Ungari'a	24 " 25 "
" " ,uscata	48 " 50 "
" vaca " "	50 " 52 "
" vitielu " "	
fora capetine	130 " 135 "
cu capetine	108 " 111 "
" din Poloni'a	76 " 80 "
Cleiu pentru templari celu negru	14 14 1/2 "
" " celu brunetu	17 " 19 "
" " celu galbenu	19 " 21 "
Oleulu de inu	32 " 33 "
" " rapitia (rafinatu)	26 " 27 "
" " terpentinu galitianu	15 " 16 "
" " rusescu	15 " 16 "
" " austriacu	31 1/2 " 32 "
Colofoniu.	7 1/2 " 8 1/4 "
Smól'a négra	6 1/2 " " "
Unsóra de cenusia din Iliri'a	18 1/2 " 19 1/2 "
" " Ungaria (alba)	16.25 " 17 "
" " " (albastra)	14 " 15 "
Rapiti'a din Banatu, metiulu	
" austriacu	5.75 " 6 "
Perulu de capra din Romani'a	27 fl. 30 fl.
Lana de óie, cea de iérna	115 " 120 " —
" " " " véra	110 " 120 " —
" " mielu	190 " 200 " —
" " óie din Transilvani'a	116 " 117 " —
" " " Brail'a, Jalomiti'a	85 " 86 " —
" " " Romani'a mare	82 " — " —
" " " mica	78 " 80 " —
" " tabaci (Gärber) din Romani'a	72 " — 74 " —
" " óie din Banatu, cea comuna, grósa	65 " — 68 " —
" " óie din Banatu tigai'a	80 " — 82 " —
" " véra din Besarabi'a	65 " — " —
Unsóra de porc	38 " 39 1/2 "
Slanin'a afumata	39 " 41 " —
Cér'a din Banatu si din Ungari'a, cea galbena	125 " — 126 " —
" cea nalbita	145 " — 150 " —
Prunele uscate, din 1865	23 " — 23 1/2 "
Zaharulu Raffinade	30 1/2 " 32 " —
" Melis	29 " — 30.50 "
" Lampen	26 " — 27 1/2 "
Gravulu din Banatu	89 fl. metiul 6 fl. 40 cr.
Ordiulu	70 " " 3 10 " "
Ovesulu din Ungar.	43 " " 2 " "
Seulu de óie din Romania	— " — " —
Coltiani (Knoppert) I. din 1866	11 1/2 " 11 3/4 "
" " II. " 1866	10 " 10 1/2 "
Dirdie (Trentie) Unguresci, albe	11 1/2 " 11 3/4 "
" " " jumetate albe	9 1/2 " 10 "
" " " obele	6 3/4 " 7 "
" " " ordinare	5.25 " 5.75 "

Temisió'a, 12 aprile 1867.

(Reportulu de septemana a Loidului din Temisió'a.) — Notámu:

Gráu 87/88 fl. 6.15 6.20, 88/89 fl. 6.40; 89/90 fl. 6.50. — Secar'a 78/80 fl. 3.30 3.35 de metiu. — Ordiulu 66/68 fl. 3.10 3.20. — Ovesulu 46/48 fl. 2.— 2.25 de metiu.

VARIETATI.

== Principele Mihaiu. Domnulu Serbiloru retornandu de la Constantinopole au intratu sambeta in Bucuresci unde fu primitu cu mare solenitate intre salve de tunuri si trabulu olopoteloru. Domineca paresi capital'a Romaniloru cu acele-si semne de onóre. Atat'a dupa scirile telegrafice. Descrieri mai pre largu asceptámu cu sosirea díarielor din Bucuresci.

== Portretulu lui Andrei Muresianu.

Dé multisoru primiramu inscintierea că d. parocu romanu din Pesta Ioanichiu Miculescu inea in decursulu acestei luni va poté presentá publiculu romanu portretulu memoritoriuului nostru poetu Andrei Muresianu.

== Parastasu. Din Comlosiu (St. Anna) cu datulu 9 aprile, ni se scrie: Pentru sufletulu bravulu romanu Georgiu Pop'a s'a timentu parastasu in beserica locala gr. or. in dí'a de bunavestire. Romanii tierani — cari se presentasera si la inmormentare in numeru destulu de mare — in dí'a acést'a acursera cu micu cu mare la st'a beserica. Inteliginti'a comunei nóstre, judele cercualu (romanu) cu intiég'a-i familia si ceia lalti deregatori romani cu ale loru, toti se infatisara. Preotulu loculu d. Constantinu Popovicu timentu o cuventare scurta dar petrundiatória. Scen'a érafasiatória de inima, cuvintele si lacremele betranulu preotu aveau respunsulu loru in suspinele celoru adunati, — cu totii sentimu lacun'a escata prin mórtea barbatulu de unu caracteru adeveratu romanu. Fie-i tierin'a usióra! — Georgiu Popovicu notariu com.

== Multiamita publica. Ioanu Chilea locutoriu in Ohaba-Forgaci, darindu bisericii din Chisetu 5 rapidi frumóse, din partea subscrisulu i se aduce multiamita. Trifonu Siepetianu m. p. preotu.

== Parastasu pentru marele natiunalistu Georgiu Pop'a, s'a timentu in 7 aprile in comun'a Crisciori (Biharea resariténa). Mai multe sute de crestini se infatisara la s. liturgia celebrata de 4 preoti. D. parinte Groza a timentu o cuventare frumósa, éra dómn'a notarésa din locu Julian'a Siarcadi s'a ingrigitu de comendare. Corulu cantaretiloru a fostu condusu de d. invet. Bogdanu. Fie-i repausatulu tierin'a usióra!

Consemnarea

obiepteloru trimise pentru ajutorarea celoru lipsiti din Romania.

(Continuare din nr. 38—145.)

Dn'a Iulia Rednicu protopopésa, si domnisió'a Ana Sierbanu din Oradia-mare, una perina de sofa, si unu pocalu de fidibus cu tavetia dinprena; dn'a Maria Papdanu din Oradia-mare, unu cosuletiu de bilete din margele, si unu semnu pentru cetitori cosutu cu catifelutie; dn'a Lois'a Murgu din Or-mare, una caciula de lana lucrata cu firu; dl. Dr. Stefanu Paulini din Or-mare, unu vasu de porcelanu auritu pentru tutunu; domnisió'a Mimi Hoványi din Or-mare, unu cosuletiu de hartia cosutu cu lanuri; dl. Ioane Fasia advocatu din Or-mare, unu necesariu de dame in cutia de lemnu finu, cu figuri de argintu; dl. Iustinu Popfiu, profesoru din Or-mare, una zacharnitia de porcelanu cu unu porumbelu albu; dn'a Paulina Romanu din Or-mare, unu orologieriu de catifea albastru cosutu cu catifelutie, si margele; domnisió'a Veturia Romanu din Or-mare, unu pocalu pentru fidibus, din margele albastre cuptusitu cu matasa alba cu taviti'a dinpreuna; dn'a de Arcosiu din Aradu, una caciulatia de lana lucrata cu firu, una punga de tutunu facuta din lanuri cuptusita cu matasa; dn'a Ecaterina Ioanovits din Rosiava, una cutia pentru tutunu cu cosaturi de catifelutie legata in pele fina inpodobita cu catifea; dn'a Francisca de Manu nascuta Barba din Desiu, unu transparentu de lampa facutu cu flori de lana; dn'a Emilia Muresianu nascuta de Szilasi din Gherla, unu cosuletiu de bilete faeutu din margele; domnisió'a Emilia Filipescu fie'a dlui Ioane Filipescu din Desiu, unu portsugaretu de pele cosutu cu firu, si unu insemnatoriu de lectura cosutu cu matasa; dn'a Mathilda de Gremoiu din Fagarasiu, unu cosuletiu de petricele albe inpodobitu cu flori; dn'a Carolina Gram nascuta Poppovits din Or-mare, unu girandalu cu dóue lumini turnatu den feru; dn'a Maria Suciú nascuta Boczko din Or-mare, una echarpa de matasa smaltiu cosuta cu colée, si dóue fetie de portofoliu cosute cu margele si matasa; dn'a Elena Gozmanu nascuta Ireni din Or-mare, unu portofoliu mare de caletoria din pele fina; dn'a Elena Stupa din Or-mare, una gabrieleta de brontiu cu unu calu de brontiu, pentru chibrituri; dn'a Emilia Dragosiu din Or-mare, unu calemaru de porcelanu finu; dn'a Anna Rosvány din Or-mare, unu termometru de bronciu; dn'a Ana Pap din Or-mare, unu pocalu de cristalu rosu cu sapatari albe; domnisió'a Ana

Bekeffy din Or-mare, una cadra de flori facuta din margele, sementie si sirma; dn'a Ana Lecca din Or-mare, unu portsugaru de pele cu cosaturi; dn'a Iuliana Pap din Or-mare, unu orologieriu in form'a pantofulu; dn'a N. Lazar din Or-mare, unu albumu rosu; domnisió'a Gisela Cresta din Or-mare, una perinutia de parete cosuta cu matase, si unu mielusielu albu asediatu in iérba, facutu de lana se din hartia; dn'a Iuliana Lazaru din Or. mare, una rasmalutia de matasa de brochu; dn'a Zeni Kondi nascuta Fasie din Or. mare, una garnitura brodata mangeta si gulerasiu, dn'a Verona Koszta nascuta Pap, din Or. mare, una garnitura brodata, mangeta si gulerasiu; dn'a Emili'a Popovicu nascuta Jagodiciu, din Oravitia, una perina de sofa cosuta cu matasa; dn'a Iuliana Mileticiu din Oravitia, una cadra cu unu buchetu de flori facutu din céra colorata; dn'a Iostina Peter din Oravitia, una dosa de porcelanu cu figure; dna Rosalia Snabel din Oravitia, una zaharnitia deschisa cu cleste din argintu de China; dn'a Carolina Cromenauer din Oravitia, unu chibritariu de papiru inpodobitu cu melci; dn'a Melania de Gozdu din Pesta, unu bráu de catifea cu atarnaturi de margele negre; dn'a Ana Miculescu nascuta de Ratiu din Pesta, una pareche pantofi cosuti cu lanuri fine; dn'a Ana Vornicia din Buda, unu portofoliu de pele cosutu, si unu orologieriu de catifea; dn'a Ana Todorescu din Pesta, unu orologieriu de catifea; dnisió'a Maria Dona din Pesta, unu sacu de caletoria cu cosaturi de lana legatu in pele fina; dnisió'rele dlui Nicolae Ioanovicu din Pesta, una plapama de atisióra lucrata cu igitie, si una pareche fetie de pantofe, cosute cu lanuri si matasa; dnisió'a Sofia Lazar din Pesta, una perina de sofa cosuta cu lanuri si matasa; dnisió'a Alessandra Stupa din Pesta, una tava de margele; dnisió'a Eugenia Stupa din Pesta, una tava de hartia facuta natiunala, dnisió'a Augusta Serbu din Pesta, una tava de postavu rosu garnisita cu harbote si firu de argintu cu fluturi albi; dnisió'rele Angelica si Alessandra Babesiu din Buda, una plapoma de atisió're albe lucrata cu carlige, si o pareche de mangete pentru candelabre; dnisió'a Maria Michaly din Buda, o pareche mangete pentru candelabre; dnisió'a Ana Lazar din Pesta, una pareche mangete pentru candelabre; dnisió'a Iulia de Ratiu din Pesta, o colia de catifea cu margele negre; dn'a Olga Misióiu Popescu din Aradu, unu cosuletiu de margele, si o pareche de mangete de candelabre. (Va urmá.)

Aspasia B. G. Popovicu.

Cursurile din 15 aprl. 1867. n. sér'a.

(dupa aretare oficiale.)

	bani	marf.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% in val. austr.	53.90	54.10
" " " contributionali	90.25	90.50
" " " nóue in argint	87.60	87.60
Cele in argint d. 1865 (in 500 franco)	78.—	80.—
Cele natiunali cu 5% (jan.)	68.—	68.25
" metalice cu 5%	57.30	57.50
" " " matu—nov.	59.20	59.40
" " " 4 1/2%	50.75	51.25
" " " 4%	45.25	45.75
" " " 3%	33.75	34.25
Esopte de loteria:		
Sortile de stat din 1864	75.40	75.60
" " " 1860 1/2 in cele intrege	82.60	82.80
" " " " 1/2 separata	88.—	88.50
" " " 4% din 1864	73.75	74.25
" " " din 1859, 1/2	136.—	136.50
" bancel de credit	122.—	122.50
" societ. vapor. dunarene cu 4%	86.—	88.—
" imprum. princip. Eszterházy à 40 fl.	85.—	90.—
" " " Salm "	30.—	31.—
" " " cont. Palfy "	25.—	26.—
" " " princ. Clary "	25.50	26.—
" " " cont. St. Genois "	23.—	24.—
" " " princ. Windischgrätz à 20	17.—	18.—
" " " cont. Waldstein "	22.—	23.—
" " " Kogelich à 10	14.25	14.75
Obligatiuni de desamortizare de pament:		
Cele din Ungaria	70.—	70.50
" Banatul tem.	69.—	69.50
" Bucovina	65.75	66.20
" Transilvania	65.75	66.20
Actiuni:		
A bancel natiunali	706.—	708.—
" de credit	169.40	169.60
" " " scont	608.—	612.—
" " " anglo-austriace	91.50	92.—
A societatei vapor. dunar.	482.—	484.—
" " " Lloydul	170.—	175.—
A drumulu ferat de nord	162.20	162.50
" " " stat	194.50	195.—
" " " apus (Elisabeth)	131.—	131.50
" " " sud	194.50	195.—
" " " langa Tisa	147.—	147.—
" " " Lemberg-Czernowitz	176.—	176.50
Bani:		
Galbenil imperatesc	6.20	6.20
Napoleon'd'ori	10.58	10.58
Friedrichsd'ori	10.90	11.—
Suverenit' engl.	13.15	13.25
Imperialil rusecel	10.75	10.80
Argintulu	129.59	129.75